

MELETA

Ifjabb Rubik Ernő

A Rubik-kocka 50. évfordulója alkalmából

„A kocka és annak nem könnyen, de végül is megszerezhető eredménye lehetővé tette számomra, hogy csakis azt csináljam, amit szeretek. Nincsenek más irányú elkötelezettségeim, olyan kénysze-
reim, ami miatt, sajnos, az emberek közül sokan a munkát negatív fogalomként értelmezik. Nem olyan pozitívumként, mint ahogy én gondolkodom róla. Persze megértem őket, hiszen a „kényszerszermunka” nem jó dolog. Az önkéntesen végzett értelmes tevékenység viszont nagyon is. Az élet sok mindent produkál, s én csak azt tudom kívánni mindenkinek, hogy valamilyen módon eljusson idáig. Persze minden tevékenységben meg lehet találni azt a bizonyos értelmes mozzanatot. Néha nehéz.”

/Rubik Ernő/

Életpályája

ifjabb Rubik Ernő

Apja, **idősebb Rubik Ernő** gépészmérnök, repülőgép-tervező az esztergomi repülőgépgyárban, anyja **Szántó Magdolna** költő volt. A Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola jó indulás volt a szülők mérnöki és művészi vénájának folytatására; ötvös-, festő- és szobrásztanulmányokat folytatott. 1967-ben építészmérnökként végzett a BME Építészmérnöki Karán, majd 1971-ig az Iparművészeti Főiskolán szobrászatot és belsőépítészetet tanult tovább. 1975-ig építés- és tervezőként dolgozott, majd visszament tanítani az Iparművészeti Főiskolára, ahol tanársegéd, majd adjunktus, docens lett. A nyolcvanas évek elején főszerkesztője volt az ...És játék című lapnak, majd 1983-ban saját vállalkozást alapított, a Rubik Stúdiót, ahol bútorokat és játékokat tervezett. 1987-től címzetes egyetemi tanár, 1990-től a Magyar Mérnök Akadémia elnöke, később tiszteletbeli elnöke.

A Magyar Mérnök Akadémián belül létrehozta a Rubik Nemzetközi Alapítványt, a kiemelkedően tehetséges fiatal műszakiak és iparművészek támogatására. Jelenleg a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem tanára és a Rubik Stúdiót igazgatja, valamint a játékszoftverek fejlesztése és az építészeti témák kötik le.

A Rubik-kocka 40. évfordulóját 2014-ben világszerte megünnepelték.

Fia **Rubik Ernő Zoltán** zeneszerző, jazz-zongorista.

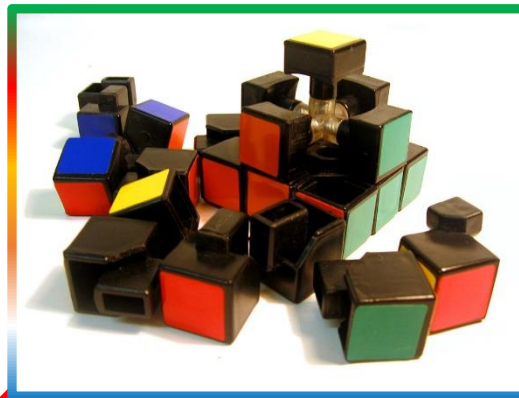
Díjai

- BNV-díj (1978)
- Állami díj (1983) – A térbeli szerkezetek szemléltetésére és oktatására kidolgozott, a tudományos kutatást is több irányban inspiráló megoldásaiért.
- Gábor Dénes-díj (1995)
- Jedlik Ányos-díj (1996)
- Kossuth-díj (2007)
- Magyar Örökség díj (2009)
- A Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje a csillaggal (2010)
- Prima Primissima díj (2010)
- Hazám-díj (2012)
- Budapest díszpolgára (2014)
- Magyar Szent István-rend (2014)
- A Nemzet Művésze (2014)

Szabadalmi

1976. október 28-án tették közzé a RU0158 ügyiratszámú „Térbeli logikai játék” című szabadalmi bejelentést, amely később a legsikeresebb magyar találmánnyá vált, „bűvös kocka” vagy „Rubik-kocka” néven, melynek feltalálója ifjabb Rubik Ernő.

Nevéhez több logikai játék megalkotása fűződik. Mindenekelőtt a bűvös kocka (ami külföldön Rubik-kocka néven lett ismert), ami 1975-ös megjelenését követően óriási nemzetközi népszerűséget ért el. Első híres játékának megalkotása után példátlan terjedelemben foglalkozott vele a világsajtó. Később a kígyó (1977), a bűvös négyzetek (1985), a bűvös dominó és a Rubik-óra nevű játékokat is megalkotta, ám ezek népszerűsége már nem érte el a bűvös kockáét. Maga a bűvös kocka tulajdonképpen csak a térbeli mozgások szemléltetésére alkalmas eszköznek készült, később derült ki, hogy játékként is igen szórakoztató.

Rubik-kocka félig szétszedve

A mérnök feltaláló egy strukturális probléma megoldása során alkotta meg azt a 26 különálló kis színes kockából álló logikai játékot, ami azóta meghódította a világot, s amit „bűvös kocka”-ként ismerünk. Rubik Ernő 1975-ben igényelte a kocka szabadalmaztatását, és 1977-ben kapta ezt meg. Még ennek az évnek a végén megjelentek nálunk az első Rubik-kockák és ezzel a játék önálló életre kelt. 1980-ban csak Magyarországon hozzávetőleg egymillió darabot vettek meg belőle. Ezzel párhuzamosan indult a külföldi terjesztése is, az amerikai Ideal Toy játékcégen keresztül. Nagyon rövid idő alatt népszerűvé vált az egész világon, és még ma is az.

Rubik Ernő eleinte a $2 \times 2 \times 2$ -es kockát szerette volna megalkotni. Az első problémába akkor ütközött, amikor nem tudta, hogyan lehetne úgy összeállítani ezt a kockát, hogy mind a három tengelye körül elforgatható legyen. Rubik először gumigyűrűkkel próbálta egymáshoz rögzíteni a kis kockákat, de ez nem sikerült, mivel egy idő után a gumiszalagok elszakadtak. Próbálkozott mágnesekkel is, de úgy meg könnyen szétesett a kocka, ezért a problémát úgy oldotta meg, hogy a kockaelemeket olyan alakúra faragta ki, hogy azok az alakjuknál fogva tartsák össze magukat. Később különböző színekkel jelölte meg az oldalakat, hogy jobban lássa, hogyan mozognak egymáshoz képest. Rubik Ernő - saját bevallása szerint - csak a végleges konstrukciós és formai kidolgozás után ismerte fel, hogy a kocka nemcsak a térbeli mozgások szemléltetésére alkalmas (mivel ezért alkotta meg), hanem egyben jó játék is és ezért könnyen értékesíthető. A kocka színezésére Rubik Ernő külön gondot fordított; ezért a kocka szabványos színezése olyan, hogy két-két átellenes (párhuzamos) oldal színei a sárga komponensben különböznek; tehát így lesz a fehérből a vele átellenes sárga, a pirosból a narancssárga, a kékből a zöld. És a legfőbb dolog, amiért a kocka ekkora siker lett az az; hogy 3 dimenziós továbbá az, hogy akár-hogy is mozgatjuk, a játék egyben marad.

Szabadalmazott játéakai

Bejelentés napja	Lajstrom-szám	Játék megnevezése
1975.01.30.	170062	Bűvös kocka vagy Rubik-kocka
1980.09.01.	180167	Tolókás logikai játék
1980.10.02.	180384	2x2x2-es kocka
1980.10.03.	180385	oktaéder
1980.10.28.	180387	2x3x3-as test
1980.11.18.	180392	Kígyó
1980.11.09.	180612	2x6-os bűvös henger
1985.03.29.	192686	Karikavarázs
1985.03.04.	194743	Mozgatható elemeket tartalmazó elektronikus logikai játék
1986.03.21.	198398	a „Bűvös négyzetek” elektronikus változata
1989.03.10.	205018	Térbeli fejtörő játék
1989.07.21.	207233	Triamid